مدیرمسئول: محمدامین ایمانجانی - سردبیر: مسعود فروغی
تلفن وفکس: ۶۲۹۹۹۴۹۵ (۰۲۱) کدپستی: ۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶
چاپ: چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی
نشانی: خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری، روبه‌روی ساختمان بورس، ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

مبتذل‌ترین اتفاق برای مردم تهران این روزها تماشای دوئل رسانه‌ای حناچی - زاکانی است

چپ و راست مشغول دعوا، تهران غرق دود

ابوالقاسم رحمانی - علی صولتی
گروه جامعه

نفس شما هم به شماره افتاده؟ با دیدن وضعیت هوای پایتخت ناراحت و نگرانید و می‌ترسید؟ برای یک تردد ساده در شهر دچار مشکل هستید و همپای بیم و می‌ترسید؟ برای یک تردد ساده در شهر دچار مشکل هستید و همپای بیم ابتلا به کرونا ترس به خطر افتادن جان و سلامتی‌تان را دارید؟ فرزندان‌تان از تحصیل بازمانده‌اند و خودتان هم از کار و زندگی افتاده‌اید؟ بلاتکلیف بین روزهای تعطیل و کاری در نوسانید و از هرگونه برنامه‌ریزی برای آینده عاجز شده‌اید؟ به آسمان نگاه می‌کنید و حسرت می‌خورید و روی زمین هم کاری از دست‌تان برنمی‌آید؟ مثلا می‌خواهید قید تردد با وسیله حمل‌ونقل شخصی را بزنید و با مترو و اتوبوس در شهر تردد کنید که شاید کمی از سهم خودتان در آلودگی هوا کم کنید اما ناوگان حمل‌ونقل عمومی پاسخگو نیست؟ می‌خواهید دوچرخه‌سواری کنید یا مسیرهایی را پیاده و سالم‌تر طی کنید اما

به جای تسویه‌حساب‌های سیاسی هوا را تصفیه کنید

روزنامه‌های دو سه روز گذشته را ورق بزنید. خصوصا دو روزنامه خاص از دو جریان اصلی سیاسی کشور، همشهری و سازندگی، اولی هواخواه مدیران قبلی شهر تهران، حامی هاشمی و نجفی و افشانی و حناچی، دیگری هم ارگان رسمی شهرداری تهران و این دوره، طرفدار علیرضا زاکانی! یکی دو روز پیش، بعد از سال‌ها مدیریت مدیران متبوعش در پایتخت، برکناری شهرداری فعلی را درخواست می‌کند و آن یکی هم در واکنش به این مساله سناریوی نخ‌نمای تقصیر قبلی‌ها بود را پیش می‌گیرد و خلاصه این‌طور می‌شود که جان و سلامتی مردم شهر، وقت و زندگی آنها، قربانی نگاه‌های سیاسی می‌شود. درست همان‌هایی که باید پاسخگوی وضعیت فعلی باشند، در میدان سیاست، به‌جان هم می‌افتند و از پاسخ دادن شانه خالی می‌کنند. مردم نفس نمی‌کشند و آنها نفس‌کش گویان، حال را به گذشته و آینده موکول می‌کنند. ۱۱ دی‌ماه، شورای شهری‌ها در اقدامی عجیب در ارتباط با وضعیت آلودگی هوا نامه‌ای به سران قوا می‌نویسند و چشم‌بسته از غیب می‌گویند. به گفته علی‌اصغر قائمی، عضو شورای شهر تهران در این نامه که به امضای همه اعضای شورای شهر تهران هم رسیده، این‌طور آمده است: «در این نامه آورده‌ایم که شهروندان تهران در سال جاری تنها دو روز هوای پاک تنفس کرده‌اند و این درحالی است که تعداد روزهای ناسالم به بیش از ۱۳۰ روز رسیده است و بنا به گفته مسئولان سالانه ۲۶ هزار نفر در کشور به‌علت عوارض ناشی از آلودگی هوا جان خود را از دست می‌دهند. تولید ۶۰ درصد از ذرات معلق کمتر از ۲٫۵ میکرون توسط منابع متحرک همچون خودرو و موتورسیکلت است و تجارب موفق سایر کشورها نشان می‌دهد که غلبه بر این مشکل غیرقابل‌دسترس نیست و می‌توان با هماهنگی دستگاه‌ها نسبت به بهبود اوضاع اقدام کرد. به‌گونه‌ای که توسعه مترو و حمل‌ونقل پاک، اسقاط خودروهای فرسوده و جایگزینی موتورهای برقی می‌تواند نقش موثری در کاهش هوا داشته باشد. همچنین در این نامه به مساله عدم اهتمام ۲۶ دستگاه تاکید و اعلام کردیم که اگر همه دستگاه‌ها هماهنگ نباشند امیدی به بهبود وضعیت هوا نیست و همچنین چند پیشنهاد دادیم که یکی از آنها کمک به اسقاط واقعی خودروهاست. توسعه زیرساخت ناوگان حمل‌ونقل عمومی با تزریق یک‌هزار واگن مترو و چهارهزار اتوبوس به تهران، کمک به تسهیل ورود خودرو و موتورهای برقی، برخورد قاطع با خاطیان و ترک فعل دستگاه‌های متولی از درخواست‌های ما در این نامه بود. ما اعضای شورا به‌عنوان نمایندگان مردم ضمن عرض پوزش از مردم تهران بابت استنشاق چنین هوایی از سران قوای کشور می‌خواهیم که با صدور دستوراتی عاجل به بهبود وضعیت هوای تهران کمک کنند.» آن‌طور که در این نامه‌ای که اعضای شورای شهر تهران زحمت نوشتن و امضا کردنش را کشیده‌اند می‌بینید، وضعیت وخیم بوده و وخیم‌تر هم شده است. اینکه چرا شهردار تهران که خودش رابطه نزدیکی با سران قوا دارد و در جلسات هیات دولت هم حضور دارد و یکی از سران قوا خودش ۱۲ سال بر صندلی مدیریت این شهر نشسته است، مستقیما چیزی نگفته و پیگیر نبوده و گزارشی از بازخوردها نداده است، بماند برای بعد. با این اوصاف باید دید حالا با این نامه‌نگاری‌ها آیا به‌سمت بهبود اوضاع پیش خواهیم رفت؟ نمی‌دانم اما سوای اینکه این نامه چه کارکردهایی می‌توانست داشته باشد و چه کارکردی از آن بیشتر مورد توجه قرار گرفت، لازم است تا گزارش دو روز پیش روزنامه سازندگی را بخوانید. روزنامه سازندگی با اشاره به اطلاعات موجود در نامه اعضای شورای شهر تهران به سران قوا و گلایه از وضعیت آب و هوای پایتخت، سر تسویه‌حساب‌های قدیم و جدید را باز کرد و یک‌دفعه نسخه شهردار فعلی تهران را پیچید و درخواست برکناری‌اش را هم داد. روزنامه سازندگی با درج تصویر علیرضا زاکانی روی صفحه اول روزنامه و تیتر «برکنارش کنید» تمام ذرات معلق در هوای پایتخت را به‌دوش شهردار تهران انداخت تا هم افتضاح مدیریت شهری قبلی و مدیران متبوعش را لاپوشانی کند و هم اینکه از هوای آلوده‌شده صید خودش را بگیرد، آن هم با سیاست‌زده‌ترین استدلال‌های ممکن. بعد از این گزارش و این تیتر و عکس، روزنامه همشهری در شماره بعدی خود که روز گذشته منتشر شد، به‌قول موزیک‌بازها، رسانه جریان مقابل را دیس کرد و با کلی عدد و آمار ذرات معلق روی دوش زاکانی را به‌دوش مدیران قبلی و جریان اصلاحات انداخت و روی ریل همان سیاست‌بازی‌های تکراری مرسوم، رویه کی بود کی بود ما نبودیم را پیش گرفت. ماحصل این رفت‌وبرگشت هم چه چیزی بود؟ آلوده ماندن هوای تهران و فقدان یک جو پاسخگویی و عذرخواهی و ارائه برنامه و اقدام برای بهبود هوای پایتخت. اما آیا واقعا مدیران قبلی شهری تهران، نجفی، افشانی و حناچی، مدیران کارآ و کارکشته‌ای بودند و ذره‌ای از آلودگی هوای پایتخت کم کردند و زاکانی این میراث را به باد داد؟ یا برعکس قبلی‌ها بد بودند و زاکانی شق‌القمر کرد و با امید و افتخار گره از معضل آلودگی هوای پایتخت باز کرد؟ راستش را بخواهید هیچ‌کدام! ما هم از عدد و آمار سر درمی‌آوریم و هم از سیاسی‌بازی، هم می‌توانیم با زبان آمار مطالبه کنیم و هم با زبان سیاست سرکوب، اما چیزی که هر دو جریان سر آن قمار می‌کنند، در اصل، «هیچ‌چیز» است. کافی است به اعداد و ارقامی که هم ما اینجا جمع‌آوری و منتشر کرده‌ایم و هم در رسانه‌ها، سایت‌ها و صفحات مجازی به‌راحتی در دسترس است رجوع کنید تا ببینید، فرق بین مدیران قبلی و فعلی، کرباسچی و احمدی‌نژاد، قالیباف و نجفی، افشانی و حناچی و زاکانی، در کلان‌مساله‌ها چیزی نیست. اگر یکی مترو زیاد ساخت، به موازاتش خیابان روی خیابان، اتوبان روی اتوبان بنا کرد و به تعداد اتومبیل‌های توی خیابان اضافه کرد، اگر یکی مسیر دوچرخه را توسعه داد و تشویق به رکاب زدن کرد به‌جای گاز دادن، یکی‌یکی اتوبوس‌های شهری را اوراق کرد و قدمی در مسیر توسعه مترو برنداشت و اگر این یکی ورق‌ورق تفاهمنامه و قرارداد امضا کرد، سهمی در کاهش آلودگی هوا نداشت و این قصه پرغصه و تکراری همیشه تهران است. شهری که به‌جای مردم‌محوری، محله‌محوری و حمل‌ونقل پاک‌محوری، به‌سمت خیابان‌محوری، اتوبان‌محوری و خودرومحوری حرکت کرد تا درکنار تمام کمبودها، تمام مشکلات و نگرانی‌ها، هوا برای نفس کشیدن هم کم برسد. کاش ترازویی بود و می‌شد مبلمان شهری این اجازه را به شما نمی‌دهد؟ سر آخر توقع دارید مدیران ملی، مدیران شهری، رسانه‌ها و هرکسی که کاری از پیش می‌برد، دادخواه وضعیت موجود باشد و نفس‌تان را چاق کند؟ خب در این فقره هم خیلی شانس با ما و شما یار نیست. چرا؟ حناچی را روی یک کفه آن گذاشت به‌عنوان نماد و نماینده اقدامات دوره قبلی مدیریت شهری و زاکانی را روی کفه دیگر به‌عنوان نماد و نماینده دوره جدید مدیریت شهری، آن‌وقت ناظر به احوال و وضعیت شهر، مشخص می‌شد میزان ترین وضعیت، بین هر دو این مدیریت‌ها برقرار است و فرقی بین این دو، حداقل در خروجی اقدامات‌شان و رشد شاخص‌های زیست شهری نیست، پس مطالبه فعلا همان باشد؛ به‌جای سیاسی‌بازی هوای مردم را داشته باشید.

پیش‌تر نوشتیم ناصر امانی، عضو کمیسیون برنامه‌وبودجه شورای شهر تهران به «فرهیختگان» گفته است: «آقای زاکانی نه یک‌بار بلکه چندین مرتبه تکرار کردند که رئیس‌جمهور مسئولیت مقابله با آلودگی هوا را به ایشان واگذار کرده‌اند. این صحبت چندین مرتبه تکرار شد تا اخیرا از این موضع عقب‌نشینی کرده و گفتند شهرداری تنها یکی از سازمان‌هایی است که مسئولیت دارد.» به گفته این عضو شورای شهر، شهرداری تهران در اجرای قانون هوای پاک ۱۰ وظیفه دارد که توسعه حمل‌ونقل عمومی و حمل‌ونقل پاک، توسعه فضای سبز، کنترل معاینه فنی خودروها و مدیریت تقاضای ثبت نیز ازجمله این وظایف شهرداری است. البته با فرض اینکه وزارتخانه‌ها نیز در اجرا و تحقق این وظایف همکاری کنند. بنابراین علی‌رغم ادعای قبلی زاکانی مبنی بر مامور بودن وی از سوی رئیس‌جمهور در امر آلودگی هوای پایتخت که حال توسط خود وی تکذیب می‌شود، شهرداری تهران را نمی‌توان مستقیما در این زمینه مسئول دانست. با این وجود گفتنی است با بررسی تغییرات رقم‌خورده طی سالیان اخیر یعنی از شروع دوران مدیریت شورای پنجم و سپری شدن بیش از یک سال از دوره مدیریت شورای ششم، می‌توان گفت تغییرات ملموسی در اقدامات مربوط به مقابله با آلودگی هوا رخ نداده است. لازم به توضیح است که بررسی تعداد روزهای آلوده ۵ سال اخیر پایتخت نشان می‌دهد هوای تهران فارغ از اینکه چه مدیری در راس کار است با آهنگی ثابت رو به آلوده شدن است. با این وجود هنوز مشکل کمبود ۵ هزار دستگاه اتوبوس و هزار واگن مترو در ناوگان حمل‌ونقل عمومی تهران حل نشده و هیچ‌یک از دوره‌های مدیریتی در این زمینه نمره قبولی نگرفته‌اند، چه در دوره مدیریت قبل که در آن روند تکمیل خطوط ۶ و ۷ متروی تهران متوقف شد و چه در مدیریت فعلی که وسایل حمل‌ونقل پاک همچون دوچرخه‌های عمومی را از سطح شهر جمع کرد. در هر دوی این دوران به‌طورمتوسط ۶۰ درصد آلودگی هوای شهر حاصل فرسودگی ناوگان حمل‌ونقل عمومی است. به‌علاوه اینکه در دوران مدیریت قبلی چهار جابه‌جایی کرسی شهرداری را شاهد بودیم و در این دوره نیز جابه‌جایی‌های جنجالی و انتصابات فامیلی در شهرداری تهران نیز تا مدت‌ها سوژه رسانه‌ها بود. خلاصه اینکه با مروری بر داده‌های مذکور می‌توان فهمید مدیریت‌های مختلف نتوانسته‌اند تغییری در روند آلوده شدن هوا و مقابله با این ابرمعضل ایجاد کنند.

مقابله مدیریت شهری با آلودگی هوا به روایت آمار

وضعیت آلودگی هوای پایتخت در سال ۱۴۰۱
- پاک: ۲ روز
- قابل قبول: ۱۴۸ روز
- ناسالم برای گروه‌های حساس: ۱۱۴ روز
- ناسالم: ۲۱ روز
- بسیار ناسالم: ۲ روز
- خطرناک: ۲ روز

وضعیت آلودگی هوای پایتخت در سال ۱۴۰۰
- پاک: ۲ روز
- قابل قبول: ۲۴۹ روز
- ناسالم برای گروه‌های حساس: ۱۰۸ روز
- ناسالم: ۶ روز
- بسیار ناسالم: ۰ روز
- خطرناک: ۰ روز

وضعیت آلودگی هوای پایتخت در سال ۱۳۹۹
- پاک: ۱۷ روز
- قابل قبول: ۲۲۶ روز
- ناسالم برای گروه‌های حساس: ۱۰۷ روز
- ناسالم: ۱۶ روز
- بسیار ناسالم: ۰ روز
- خطرناک: ۰ روز

وضعیت آلودگی هوای پایتخت در سال ۱۳۹۸
- پاک: ۲۹ روز
- قابل قبول: ۲۵۰روز
- ناسالم برای گروه‌های حساس: ۸۱ روز
- ناسالم: ۵ روز
- بسیار ناسالم: ۰ روز
- خطرناک: ۰ روز

وضعیت آلودگی هوای پایتخت در سال ۱۳۹۷
- پاک: ۲۸ روز
- قابل قبول: ۲۷۸ روز
- ناسالم برای گروه‌های حساس: ۵۹ روز
- ناسالم: ۰ روز
- بسیار ناسالم: ۰ روز
- خطرناک: ۰ روز

وضعیت آلودگی هوای پایتخت در سال ۱۳۹۶
- پاک: ۱۴ روز
- قابل قبول: ۲۴۳ روز
- ناسالم برای گروه‌های حساس: ۱۰۰ روز
- ناسالم: ۸ روز
- بسیار ناسالم: ۰ روز
- خطرناک: ۰ روز

وضعیت ناوگان اتوبوس‌رانی پایتخت:
تعداد اتوبوس مورد نیاز: ۷ هزار دستگاه
تعداد اتوبوس فعال در خطوط: ۲ هزار دستگاه
تعداد اتوبوس‌های فرسوده: ۷۵ درصد از کل ناوگان
تعداد اتوبوس‌هایی که قرار بود امسال به ناوگان اضافه شوند: ۹۰۰ دستگاه
تعداد اتوبوس‌هایی که درنهایت اضافه شدند: ۵۵۰ دستگاه

وضعیت متروی پایتخت
تعداد واگن مورد نیاز خطوط ۷ گانه متروی تهران: ۲۵۰۰ واگن
تعداد واگن فعلی در متروی تهران: ۱۵۰۰ واگن
تعداد واگن‌های فرسوده: ۳۶۴ واگن

اوضاع خطوط مترو در زمان حناچی:
تعداد ایستگاه متروی وعده‌داده‌شده: ۳۰ ایستگاه
تعداد ایستگاه متروی اضافه‌شده: ۲۶ ایستگاه
تعداد واگن اضافه‌شده: ۱۳۳ واگن
مسیر خطوط مترو: ۲۴۵ کیلومتر

اوضاع خطوط مترو در زمان زاکانی:
تعداد ایستگاه متروی وعده‌داده‌شده: ۱۲ ایستگاه
تعداد ایستگاه متروی اضافه‌شده: ۰ ایستگاه
تعداد واگن اضافه شده: نامعلوم
تعداد واگن وعده‌داده‌شده: ۶۳۰ واگن
مسیر خطوط مترو: ۲۴۵ کیلومتر

۶۰ درصد آلودگی شهرها حاصل فرسودگی حمل‌ونقل عمومی است

هزینه شهری

نرخ کرایه متروی پایتخت
قیمت بلیت تک‌سفره داخل شهری در سال ۱۴۰۱: ۲۵۰۰ تومان
قیمت بلیت تک‌سفره داخل شهری در سال ۱۴۰۰: ۲۰۰۰ تومان
قیمت بلیت تک‌سفره داخل شهری در سال ۱۳۹۹: ۱۵۰۰ تومان
قیمت بلیت تک‌سفره داخل شهری در سال ۱۳۹۸: ۱۲۰۰ تومان
قیمت بلیت تک‌سفره داخل شهری در سال ۱۳۹۷: ۱۰۰۰ تومان

نرخ کرایه خطوط اتوبوس‌رانی پایتخت
سال ۱۴۰۱: از ۱۱۵۰ تا ۲۷۰۰ تومان
سال ۱۴۰۰: از ۱۰۰۰ تا ۲۳۵۰ تومان
سال ۱۳۹۹: -
سال ۱۳۹۸: از ۶۵۰ تا ۱۲۰۰ تومان
سال ۱۳۹۷: از ۵۵۰ تا ۱۰۰۰ تومان

تغییرات حوزه مدیریت شهری

دوره مدیریت قبلی (شورای پنجم شهر تهران)
مصطفی سلیمی (سرپرست)
محمدعلی نجفی
سیدمحمدعلی افشانی
پیروز حناچی

دوره مدیریت فعلی (شورای ششم شهر تهران)
علیرضا جاوید (سرپرست)
علیرضا زاکانی